

УДК 330.34:502.131.1:338.45:677:687
DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2026-60-7>

Павліха Н.В.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри підприємництва, торгівлі та логістики,
Луцький національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5191-242X>*

Корнелюк О.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6620-1073>*

Pavlikha Nataliia

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Entrepreneurship, Trade and Logistics,
Lutsk National Technical University*

Korneliuk Olha

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations,
Lesya Ukrainka Volyn National University*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕКСТИЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ІНДУСТРІЇ МОДИ НА ЗАСАДАХ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Анотація. В роботі розглянуто науково-методичні підходи до трансформації текстильної промисловості та індустрії моди на засадах циркулярної економіки, що обумовлено загостренням екологічних, економічних і соціальних проблем, пов'язаних з високою ресурсоемісністю виробництва, зростанням обсягів споживання і накопиченням відходів. Висвітлено особливості функціонування галузі, зокрема вплив швидкої моди, зміни споживчої поведінки і цифровізації торгівлі. Розглянуто передумови переходу до циркулярної моделі, на прями впровадження циркулярних принципів у виробництві та споживанні текстильної продукції. Окрема увага приділена розвитку бізнес-моделей повторного використання, переробки, ремонту, сервісних форматів, ролі інновацій і цифрових платформ. Визначено проблемні аспекти і передумови забезпечення сталого розвитку текстильної індустрії.

Ключові слова: циркулярна економіка, сталий розвиток, текстильна промисловість, індустрія моди, галузева трансформація, ресурсоефективність, циркулярні бізнес-моделі, управління текстильними відходами, екологічна стійкість, зелений перехід.

Вступ та постановка проблеми. Текстильна промисловість і індустрія моди є важливими складовими сучасної економіки, забезпечуючи значні обсяги виробництва та зайнятості: близько 1,3 трлн дол. США реалізації і понад 300 млн зайнятих в ланцюгах створення вартості. Водночас їх розвиток супроводжується посиленням екологічних, економічних і соціальних дисбалансів. Суттєвим чинником трансформації стала модель fast fashion, що спричинила різке зростання виробництва і споживання: обсяг світового виробництва волокон збільшився з 58 млн т у 2000 р. до 116 млн т у 2022 р. з прогнозом до 147 млн т у 2030 р. Споживча поведінка також змінилася: в 2014 р. придбання одягу було на 60% вищим, ніж у 2000 р., тоді як тривалість його використання скоротилася майже вдвічі. Розширення виробництва супроводжується

значним ресурсним навантаженням. Для виготовлення однієї бавовняної футболки необхідно близько 2700 л води, а загальний обсяг водоспоживання в галузі сягає 215 трлн л на рік. Споживання текстилю в країнах ЄС в розрахунку на одну особу супроводжується використанням 323 м² земельних ресурсів, 12 м³ води та 523 кг первинної сировини. Вирощування бавовни забезпечує близько 15% світового використання пестицидів. Текстильна промисловість формує близько 20% глобального забруднення прісних вод. Кліматичний вплив галузі також є суттєвим: вона генерує 2–8% глобальних викидів парникових газів, із потенційним зростанням до 26% до 2050 р. Проблема відходів набуває системного характеру: щороку утворюється близько 92 млн т текстильних відходів, з них лише 10–15% переробляється або повторно



використовується, а 85% потрапляє на звалища або спалюється [1; 2].

В сукупності це свідчить про домінування лінійної моделі розвитку, яка характеризується високою ресурсоемністю, значним екологічним навантаженням і накопиченням відходів. За таких умов циркулярна економіка виступає ефективним напрямом трансформації галузі, орієнтованим на підвищення ефективності використання ресурсів, подовження життєвого циклу продукції і зменшення негативного впливу [3; 4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика трансформації текстильної промисловості та індустрії моди на засадах циркулярної економіки активно висвітлюється в сучасній науковій літературі. Значну роль відіграють міжнародні аналітичні матеріали, зокрема дослідження Ellen MacArthur Foundation і стратегічні документи ЄС, зокрема EU Strategy for Sustainable and Circular Textiles. У працях вітчизняних, зокрема С. Корінного та А. Кондратенко, обґрунтовується необхідність переходу від лінійної до циркулярної моделі розвитку, що передбачає мінімізацію відходів і зниження екологічного навантаження [5]. В працях О. Хандій, П. Архипова, Г. Лема, І. Олексів, І. Сярого та І. Зеленого значна увага приділяється критиці fast fashion як чинника перевиробництва, скорочення життєвого циклу продукції і зростання текстильних відходів, а також розглядаються підходи екодизайну, повторного використання і переробки, підкреслюється значення трансформації бізнес-моделей, інновацій і нових форматів взаємодії зі споживачами [6; 7]. Окремий напрям досліджень стосується управління текстильними відходами (О. Корнелюк, В. Крючкова, Т. Тихомирова, К. Чікірякін) [8; 9]. Водночас недостатньо розробленими залишаються комплексні механізми галузевої трансформації, зокрема інтеграція технологічних, інституційних і поведінкових факторів, а також адаптація європейських практик в умовах післявоєнного відновлення економіки.

Метою статті є дослідження ролі циркулярної економіки у забезпеченні сталого розвитку текстильної промисловості та індустрії моди, а також обґрунтування напрямів і стратегічних підходів до впровадження циркулярних принципів з метою зменшення екологічного навантаження і підвищення ресурсоефективності.

Результати дослідження. У відповідь на зростання екологічного навантаження текстильної промисловості міжнародні організації формують комплексну нормативно-правову і інституційну основу переходу до циркулярної моделі розвитку галузі. Основними напрямками цієї політики є управління текстильними відходами, підвищення рівня повторного використання ресурсів, розвиток переробної інфраструктури і трансформації бізнес-моделей.

В ЄС основою трансформації галузі є Стратегія щодо сталого та циркулярного текстилю (2022), яка визначає цілі до 2030 року і передбачає виробництво довговічних, придатних до ремонту і переробки виробів, а також скорочення використання

небезпечних речовин. Її реалізація здійснюється через регуляторні інструменти, зокрема вимоги екодизайну в межах Регламенту з екодизайну для сталих продуктів (ESPR) та впровадження цифрових паспортів продукції для підвищення прозорості. Важливим елементом є розвиток механізму розширеної відповідальності виробника (EPR), що покладає на виробників обов'язки щодо збору і переробки відходів. Окремим напрямом є обмеження знищення непроданого текстилю з врахуванням перехідних періодів для малого і середнього бізнесу [10].

В Директиві про відходи (Waste Framework Directive) закріплена вимога, відповідно до якої з 1 січня 2025 року в державах-членах ЄС запроваджено обов'язковий роздільний збір текстильних відходів. Вимога набула чинності 16 жовтня 2025 року. Реалізація цієї норми перебуває на різних етапах у країнах ЄС, однак вона вже створює передумови для підвищення рівня повторного використання і розвитку систем переробки текстилю [2].

Поряд із нормативно-правовим регулюванням важливу роль відіграють добровільні міжнародні ініціативи, зокрема Fashion Pact (2019) – глобальна коаліція провідних компаній індустрії моди. Ініціатива еволюціонувала до практично орієнтованої моделі, зосередженої на досягненні вимірюваних результатів в сферах клімату, біорізноманіття і захисту океанів. Пріоритетні напрями включають декарбонізацію ланцюгів постачання, перехід до відновлюваної енергії, скорочення використання ресурсів і розвиток циркулярних практик. Важливою є координація дій компаній та обмін даними, що сприяє масштабуванню змін у галузі за участю таких компаній, як Kering, Inditex, H&M Group, Nike, Adidas, Chanel, Prada [11].

Загалом сучасна політика Європейського Союзу в сфері текстилю характеризується переходом від окремих екологічних заходів до системної трансформації галузі. Формується багаторівнева система регулювання текстильної промисловості, яка поєднує обов'язкові нормативні вимоги і добровільні ініціативи. Її ефективність залежить від узгодженості політики на рівні ЄС і держав-членів, а також від готовності бізнесу інтегрувати циркулярні принципи у власні стратегії розвитку. Ідея свідомого споживання, що передбачає зменшення обсягів придбання і подовження використання товарів, розглядається як необхідний інструмент переходу до циркулярної економіки, однак емпіричні дані свідчать про протилежні тенденції. Пандемія COVID-19 не знизила рівень споживання, а прискорила цифровізацію торгівлі: за даними Mastercard Economics Institute, у 2020 році онлайн-витрати зросли більш ніж на 20%, а частка електронної комерції суттєво збільшилася. Компанія Inditex (Zara) розширила онлайн-продажі до понад 25% обороту, що супроводжується зростанням кількості колекцій і скороченням їх життєвого циклу. Водночас платформи ультрашвидкої моди, зокрема Shein, щоденно оновлюють асортимент, стимулюючи імпульсивне споживання та ускладнюючи контроль за обсягами виробництва.

**Систематизація циркулярних бізнес-моделей у текстильній індустрії
(на основі міжнародного досвіду)**

Компанія	Модель	Механізм	Основний ефект
Sojo	Сервісна (ремонт)	Ремонт, кастомізація, подовження використання	↓ відходи, ↓ CO ₂
thredUP	Перепродаж	Централізований перепродаж	↓ відходи, ↓ водоспоживання
Vestiaire Collective	Перепродаж (peer-to-peer)	Прямий перепродаж між користувачами, формування спільноти	↑ тривалість життєвого циклу продукції
Nararjgi	Циркулярний дизайн	Єдиний матеріал, дизайн для переробки	↑ придатність до переробки
H&M Group	Системна модель	Збір, переробка, нові моделі споживання	Масштабування циркулярності
FedEx / Retalhar	Соціальна циркулярна модель	Переробка з соціальною інтеграцією	↓ відходи + соціальний ефект
Stormie Poodle	Апсайклінг (B2B)	Використання вторинної сировини	↑ додана вартість продукції
Teemill	Циркулярний ланцюг постачання	Виробництво на замовлення, повернення, переробка	↓ перевиробництво

Джерело: систематизовано авторами

Моделі повторного використання, зокрема оренда та вторинний ринок, розглядаються як більш сталий формат споживання, а обсяг ринку перепродажу вже перевищує 100 млрд дол. США і зростає швидше за традиційний. Водночас їх екологічна ефективність є неоднозначною: наприклад, модель Rent the Runway передбачає багаторазову логістику (транспортуювання, пакування, очищення), що за результатами LCA може збільшувати вуглецевий слід. Крім того, розвиток вторинного ринку не зменшує обсягів первинного виробництва, а значна частина експортованого вживаного текстилю швидко перетворюється на відходи, посилюючи навантаження на системи управління відходами, особливо за відсутності належної інфраструктури переробки [12].

В контексті трансформації текстильної індустрії перспективним напрямом є розвиток сервісів ремонту і персоналізації одягу. Прикладом є платформа Sojo – цифровий сервіс ремонту та переробки одягу, бізнес-модель якого базується на поєднанні онлайн-платформи, мережі локальних майстрів і кур'єрської логістики: користувач оформлює замовлення, після чого виріб забирається, ремонтується або модифікується і повертається власнику. Такий підхід інтегрує цифровізацію, локалізацію послуг і принципи циркулярної економіки, а також дає змогу змінювати дизайн виробів. Важливою є інтеграція з ритейлом, оскільки співпраця з брендами сприяє переходу від лінійної моделі продажу до сервісно-орієнтованої циркулярної моделі. За розрахунками, подовження терміну використання одягу на 9 місяців дозволяє зменшити вуглецевий слід, водоспоживання та обсяги відходів приблизно на 20–30%, що підтверджує ефективність таких підходів [13].

В умовах цифровізації зростає роль онлайн-платформ, що поєднують продаж, перепродаж і сервісне обслуговування одягу. Прикладом є FARFETCH – глобальний маркетплейс люксової

моди, який об'єднує понад 1 400 брендів із більш ніж 50 країн і обслуговує споживачів у понад 190 країнах. Компанія розвиває циркулярні сервіси, зокрема сегмент pre-owned, платформу перепродажу Second Life, а також ремонт (FARFETCH Fix) в партнерстві з спеціалізованими провайдером. Додатково впроваджено благодійний перепродаж через Thrift+ та цифрові інструменти, зокрема Fashion Footprint Tool, для оцінки екологічного впливу покупок.

Платформа thredUP є одним із найбільших онлайн-маркетплейсів вживаного одягу у сегменті жіночого і дитячого асортименту. Її бізнес-модель ґрунтується на концепції керованого перепродажу з централізованою обробкою товарів: користувачі надсилають одяг, після чого платформа здійснює сортування, перевірку, оцінку та продаж. Це знижує транзакційні витрати та підвищує довіру до вторинного ринку. Покупці отримують доступ до широкого асортименту (понад 35 тис. брендів) за нижчими цінами. Додатково компанія розвиває модель Resale-as-a-Service (RaaS), що дозволяє брендам інтегрувати перепродаж у власні бізнес-процеси та сприяє масштабуванню циркулярних практик [14].

Vestiaire Collective – глобальна онлайн-платформа (заснована у 2009 р.), що об'єднує користувачів, зацікавлених у перепродажі дизайнерського одягу. Її бізнес-модель базується на принципі peer-to-peer взаємодії, формуючи децентралізований ринок вторинного споживання. Використання цифрових технологій забезпечує ефективне поєднання пропозиції та попиту, збільшуючи кількість циклів використання продукції. Важливим аспектом є формування культури споживання, орієнтованої на якість, довговічність і збереження вартості одягу. Платформа також має соціальний вимір, об'єднуючи глобальну спільноту прихильників сталого та відповідального споживання. [15; 16].

Розвиток циркулярної економіки в текстильній сфері відбувається не лише через цифрові

платформи і корпоративні ініціативи, а також на рівні локальних спільнот. Цікавий досвід європейських країн, зокрема Німеччини, де поширюються альтернативні моделі обігу одягу: бартерні формати обміну, відновлення діяльності комісійних магазинів і розвиток блошиних ринків. Останні виконують функцію локальних платформ обміну та продажу, формуючи соціально-економічні екосистеми, що поєднують торговельну, культурну та громадську діяльність [17].

Важливим напрямом впровадження циркулярної економіки є трансформація дизайну продукції, зокрема перехід до принципу *design for recycling*. Прикладом є ініціатива *Narariji*, спрямована на подолання проблеми складного матеріального складу одягу. У межах лінійки *Circular Series* компанія створила куртки з матеріально уніфікованою конструкцією – з одного полімеру, що спрощує переробку. Додатково впроваджено механізм повернення виробів: споживачі отримують знижки за здачу одягу, що інтегрує їх у циркулярний ланцюг і підвищує рівень збору текстильних відходів [18].

Великі міжнародні компанії відіграють помітну роль в умовах трансформації текстильної індустрії, оскільки вони здатні масштабувати циркулярні підходи на глобальному рівні. Зокрема, *H&M Group* впроваджує комплексну стратегію переходу до циркулярної моделі виробництва і споживання. Компанія запровадила програми прийому використаного одягу в своїх магазинах, а зібраний текстиль спрямовується на повторне використання, переробку або інші форми відновлення ресурсів, залежно від його стану. *H&M Group* підтримує впровадження рішень, спрямованих на переробку змішаних волокон, що є одним з бар'єрів для циркулярності в даній галузі. Компанія активно працює над підвищенням частки перероблених і більш стійких матеріалів в своїй продукції. Окрему увагу приділено зміні бізнес-моделі, компанія тестує нові формати взаємодії з клієнтами, в тому числі сервіси оренди, перепродажу і ремонту одягу. Приклад *H&M Group* демонструє, що ефективна реалізація принципів циркулярної економіки в текстильній індустрії потребує системного підходу, який охоплює весь життєвий цикл продукції [19].

Інтеграція соціальних ініціатив і міжсекторальної співпраці є важливим напрямом розвитку циркулярної економіки в текстильній сфері. Прикладом є соціальне підприємство *Retalhar* (Бразилія), створене за участі *FedEx*, яке поєднує переробку корпоративного одягу зі створенням робочих місць для вразливих груп. Інший приклад – *Stormie Poodle*, що виготовляє дитячий одяг із вторинних матеріалів у співпраці з *Lindström Group*, використовуючи зношений текстиль як сировину. Це демонструє можливість перетворення відходів у продукцію з високою даною вартістю [20].

Особливого значення набувають інноваційні підходи до організації ланцюгів постачання. Наприклад, платформа *Teemill*, яка реалізує модель відкритого циркулярного ланцюга поставок у виробництві одягу. Бізнес-модель компанії базується на принципі

виробництва “on-demand”, за якого продукція виготовляється лише після здійснення замовлення, що дозволяє мінімізувати надлишкове виробництво і скоротити обсяги невикористаних запасів. Водночас усі вироби проєктуються з урахуванням подальшого повернення і переробки, що формує замкнений цикл використання ресурсів. Концепція компанії ґрунтується на розгляді ланцюга постачання як єдиної взаємопов'язаної системи, у межах якої принципи циркулярного дизайну і сучасні технології застосовуються на всіх етапах життєвого циклу продукції [21].

В Україні практики циркулярної економіки в текстильній промисловості і індустрії моди перебувають на етапі становлення, однак можна виокремити декілька напрямів. Найбільш розвиненим сегментом залишається повторне використання речей через благодійні магазини, локальні ініціативи і соціальні проєкти. Це частково компенсує брак розвиненої системи промислового поводження з текстильними відходами і сприяє поширенню культури відповідального споживання.

Одним з прикладів є соціально-благодійний магазин *LASKA* (м. Київ) (<https://www.laskastore.com/>), який позиціонує себе як простір усвідомленого споживання. Щомісяця він запобігає потраплянню на звалище 6–12 тонн речей; 70–80% отриманого одягу передаються на благодійність, а 20–30% залишаються в продажу для фінансової підтримки діяльності. Станом на 2025 рік зафіксовано 66 799 осіб, які отримали допомогу, 883 850 кг одягу, переданого до розподільчих благодійних фондів, і понад 2,6 млн грн, спрямованих на благодійні цілі. Від початку повномасштабної війни діяльність *LASKA* набула також гуманітарного характеру; частина ресурсів спрямовується на підтримку ВПО, військових підрозділів і партнерських соціальних організацій.

Ще одним прикладом соціальний проєкт «Кенгурш» (Київ), який приймає придатні до використання речі, побутовий текстиль, іграшки та книги для повторного використання (<https://www.kengurush.org.ua/shop>). Передача здійснюється особисто, через таксі або поштові відправлення (витрати на доставку несе відправник), що свідчить про наявність каналів повторного використання, але водночас обмежує їх масштабування через логістичні витрати. Подібну модель реалізує «БлагоДІМ» (Ірпінь), який формує спільноту усвідомленого споживання та передає близько 85% отриманих речей нужденним, використовуючи решту для підтримки власної діяльності.

Важливим питанням залишається переробка текстильних відходів, і тут також є позитивні зрушення. У 2025 році почала роботу *Re:inventex* (<https://www.reinventex.com.ua/>) в Ірпені – перше підприємство в Україні з повним циклом переробки текстильних відходів з виробничого потужністю 2500 т/рік. *Re:inventex* стала партнером *Lindström Ukraine* в проєкті переробки використаного робочого одягу, щомісяця *Lindström* передає понад 4000 кг текстилю на переробку, і планує довести частку такого

потоків до 80% усіх списаних робочих текстильних виробів. Отже, якщо раніше для України була характерна майже повна відсутність сучасної інфраструктури текстильного рециклінгу, то нині вже можна говорити про появу перших інституціоналізованих переробних рішень, хоча вони ще не формують масштабного національного ринку. Це не означає, що проблема розв'язана, навпаки, українська система поводження з текстильними відходами залишається фрагментованою. Саме тому в Україні тривалий час застосовувалися переважно утилізаційні сценарії для непридатного до носіння одягу, зокрема високотемпературне спалювання. Такий підхід не можна вважати циркулярною моделлю, оскільки він не повертає матеріали у виробничий цикл, а лише зменшує навантаження на сміттєві полігони.

В Україні формується і власний сегмент апсайклінгу. Тут варто згадати бренди KSENIASCHNAIDER (став одним з найвідоміших українських прикладів інтеграції принципів повторного використання матеріалів у fashion-бізнесі), Bettter (розглядає масштабування апсайклінгу як один із першочергових інструментів переходу до сталої моделі виробництва одягу), нішеві формати переробки речей у нові дизайнерські продукти (REVICLO, Oversized Studio), що свідчить про наявність в країні креативного підприємницького потенціалу у сфері циркулярної моди.

Питання ефективності трансформації текстильної індустрії залишається дискусійним. Попри

наявність численних корпоративних стратегій сталого розвитку, фактичні результати не завжди відповідають задекларованим цілям. Спостерігається розрив між екологічною свідомістю і реальною поведінкою споживачів, оскільки лише частина з них враховує екологічні критерії при покупках. Неоднозначною є оцінка матеріалів: натуральні тканини потребують значних ресурсів, тоді як синтетичні забезпечують довговічність, але мають інші екологічні ризики; подібна суперечливість характерна і для використання хутра та шкіри. Водночас текстильне виробництво залишається ресурсоемним і відходоутворюючим. У відповідь розвиваються практики ресайклінгу, апсайклінгу та повторного використання, ефективність яких значною мірою залежить від рівня обізнаності споживачів і формування нової культури споживання.

З огляду на виявлені проблеми і сучасні тенденції розвитку текстильної індустрії, доцільно сформулювати пропозиції щодо переходу до циркулярної моделі виробництва і споживання в умовах України (рис. 1).

Насамперед необхідний розвиток інфраструктури збору та сортування текстильних відходів. В Україні ця система залишається фрагментованою і залежною від ініціатив громадських організацій і соціальних підприємств. Доцільно впровадити муніципальних програми збору текстилю (контейнери, пункти прийому) і формувати стимули для населення у вигляді бонусів або знижок за здачу одягу.



Рис. 1. Пріоритетні напрями і механізми формування циркулярної економіки в текстильній індустрії

Джерело: побудовано авторами

Важливим напрямом є підтримка розвитку переробних потужностей. З огляду на появу перших підприємств в сфері текстильного рециклінгу, доцільно стимулювати інвестиції в цю галузь через державні програми, податкові пільги або партнерства з бізнесом. Особливу увагу слід приділити технологіям переробки змішаних волокон, які становлять основну частину сучасного одягу. Потрібне впровадження принципів розширеної відповідальності виробника (Extended Producer Responsibility, EPR) у текстильній галузі. Це передбачає залучення виробників і ритейлерів до фінансування систем збору, переробки і утилізації текстильних виробів, що відповідає європейській практиці регулювання відходів.

Необхідно стимулювати розвиток циркулярних бізнес-моделей, для цього створювати сприятливе регуляторне середовище для соціальних підприємств, локальних брендів і цифрових платформ, які працюють в цій сфері, а також підтримувати їх через грантові програми та акселераційні ініціативи. Важливим є підвищення рівня обізнаності населення щодо проблем текстильних відходів і можливостей

їх повторного використання. Це може реалізуватися через інформаційні кампанії, освітні програми та інтеграцію теми циркулярної економіки в навчальні курси.

Висновки. Трансформація текстильної індустрії на засадах циркулярної економіки є складним багаторівневим процесом. В світовій практиці сформовано різні циркулярні бізнес-моделі, що охоплюють увесь життєвий цикл продукції, однак їх масштабування обмежується технологічними, економічними чинниками та розривом між декларованою і реальною поведінкою споживачів. В Україні розвиток має фрагментарний характер: переважають моделі повторного використання, соціальні підприємства та апсайкл-бренди, тоді як інфраструктура переробки лише формується. Подальші дослідження доцільно спрямувати на оцінку економічної ефективності циркулярних моделей, аналіз їх екологічного впливу на основі підходів життєвого циклу та вивчення поведінкових аспектів. Важливими є адаптація європейських регуляторних інструментів і дослідження ролі цифрових технологій у розвитку циркулярних рішень.

Список використаних джерел:

1. Geneva Environment Network. Environmental Sustainability in the Fashion Industry. URL: <https://surl.li/sekphl>
2. European Parliament. Fast fashion: EU laws for sustainable textile consumption. URL: <https://surl.li/aqwsfe>
3. United Nations Environment Programme. Sustainability and Circularity in the Textile Value Chain – A Global Roadmap. Paris. 2023. 81 p. URL: <https://surl.li/csdtvx>
4. Корнелюк О., Павліха Н. Концептуальні засади розвитку циркулярної економіки. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2023. № 3 (17). С. 303–318. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-03-303-318>
5. Корінний С., Кондратенко, А. Стала циркулярна бізнес-модель індустрії моди: розвиток і запровадження в контексті глобальної екологічної кризи. Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки. 2022. № 3 (51). С. 74–78. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2021-3-51-13>
6. Хандій О.О., Архипов П.О. Цифровізація легкої промисловості України: виклики, досягнення та перспективи в контексті глобальних трансформацій. Вісник економічної науки України. 2025. № 1 (48). С. 177–182. URI: <https://nasplib.isofts.kiev.ua/handle/123456789/206463>
7. Лема Г.В., Олексів І.Б., Сярий І.В., Зелений І. С. Відповідальне споживання та виробництво як інструменти розвитку циркулярної економіки та соціальної стабільності. SMEU. 2025. № 7 (2). С. 308–316. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2025.02.308>
8. Корнелюк О., Левицький С. Економіка замкненого циклу та стратегії управління відходами. Наукові інновації та передові технології. Серія «Економіка». 2023. № 14 (28). С. 679–691. DOI : [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14\(28\)-679-691](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14(28)-679-691)
9. Крючкова В.В., Тихомирова Т.С., Чікірякін К.В. Сталий підхід до управління текстильними відходами: досвід Чехії та перспективи його використання в Україні. Екологічні науки. 2024. № 5 (56). С. 203–210. DOI: <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2024.eco.5-56.31>
10. European Commission / EPRS. Textiles and the environment; EU strategy for sustainable and circular textiles. URL: <https://lnk.ua/GAE7sy2vY>
11. The Fashion Pact. Impact Where It Matters Most – The Fashion Pact’s Strategic Evolution. URL: <https://lnk.ua/99zOBbQfT>
12. Дегтаренко Н. Модна рефлексія: як нові екотренди захоплюють fashion-індустрію . URL: <https://lnk.ua/GBa367MfM>
13. The app making clothing alterations and repairs mainstream: SOJO. URL: <https://ellenmacarthurfoundation.org/circular-examples/sojo>
14. Keeping clothing in use to reduce waste: thredUP. URL: <https://lnk.ua/XINISj4JZ>
15. Pavlikha N., Antoniuk N., Korneliuk O. Circular Economy Business Models and Region’s Role in their Implementation. Circular economy in Ukraine – a chance for transformation in industry and services / Scientific Editors: N. Antoniuk, O. Bochko, J. Kulczycka. Kraków : Publishing House MEERI PAS, 2024. P. 19–34. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/26783>
16. A global peer-2-peer resale platform for designer fashion: Vestiaire Collective. URL: <https://lnk.ua/XINISj4JZ>
17. Свідоме споживання в ЄС: вечірки з обміну речами та «блшини» фестивалі. URL: <https://lnk.ua/O5cMD5L3n>
18. Toxin-free, recyclable clothing: Napapijri Circular Series. URL: <https://ellenmacarthurfoundation.org/circular-examples/napapijri-circular-series>

19. Designing products for circularity: H&M Group. URL: <https://ellenmacarthurfoundation.org/circular-examples/hm-group>
20. Нове життя для старого робочого одягу. URL: <https://lnk.ua/f6dbmZ5mQ>
21. An open access, circular supply chain for t-shirts: Teemill. URL: <https://lnk.ua/MNhzKoyWV>

References:

1. Geneva Environment Network. Environmental Sustainability in the Fashion Industry. Available at: <https://surl.li/sekhp1>
2. European Parliament. Fast fashion: EU laws for sustainable textile consumption. Available at: <https://surl.li/aqwsfe>
3. United Nations Environment Programme (2023). Sustainability and Circularity in the Textile Value Chain – A Global Roadmap. Paris. Available at: <https://surl.li/csdvtx>
4. Korneliuk O., Pavlikha N. (2023) Kontseptualni zasady rozvytku tsyrkuliarnoi ekonomiky [Conceptual foundations of circular economy development]. *Mizhnarodni vidnosyny, suspilni komunikatsii ta rehionalni studii – International Relations, Public Communications and Regional Studies*, vol. 3 (17), pp. 303–318. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-03-303-318>
5. Korinnyi S., Kondratenko A. (2022) Stala tsyrkuliarna biznes-model industrii mody: rozvytok i zaprovadzhennia v konteksti hlobalnoi ekolohichnoi kryzy [Sustainable circular business model of the fashion industry: development and implementation in the context of the global environmental crisis]. *Finansovi stratehii innovatsiinoho rozvytku ekonomiky – Financial Strategies of Innovative Economic Development*, vol. 3 (51), pp. 74–78. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-0287-2021-3-51-13>
6. Khandii O. O., Arkhypov P. O. (2025) Tsyfrovizatsiia lehkoi promyslovosti Ukrainy: vyklyky, dosiahnennia ta perspektyvy v konteksti hlobalnykh transformatsii [Digitalization of light industry in Ukraine: challenges, achievements and prospects in the context of global transformations]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy – Herald of Economic Science of Ukraine*, vol. 1 (48), pp. 177–182. Available at: <https://lnk.ua/QRfVWs7en>
7. Lema H. V., Oleksiv I. B., Siaryi I. V., Zelenyi I. S. (2025) Vidpovidalne spozhyvannia ta vyrobnytstvo yak instrumenty rozvytku tsyrkuliarnoi ekonomiky ta sotsialnoi stabilnosti [Responsible consumption and production as tools for the development of circular economy and social stability]. *SMEU*, vol. 7 (2), pp. 308–316. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2025.02.308>
8. Korneliuk O., Levytskyi S. (2023) Ekonomika zamknenoho tsykladu ta stratehii upravlinnia vidkhodamy [Circular economy and waste management strategies]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii. Seriia “Ekonomika” – Scientific Innovations and Advanced Technologies. Series “Economics”*, vol. 14 (28), pp. 679–691. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14\(28\)-679-691](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14(28)-679-691)
9. Kriuchkova V. V., Tykhomyrova T. S., Chikiriakin K. V. (2024) Stalyi pidkhid do upravlinnia tekstylnymy vidkhodamy: dosvid Chekhii ta perspektyvy yoho vykorystannia v Ukraini [Sustainable approach to textile waste management: experience of the Czech Republic and prospects for its use in Ukraine]. *Ekolohichni nauky – Ecological Sciences*, vol. 5 (56), pp. 203–210. DOI: <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2024.eco.5-56.31>
10. European Commission / EPRS. Textiles and the environment: EU strategy for sustainable and circular textiles. Available at: <https://lnk.ua/GAE7sy2vY>
11. The Fashion Pact. Impact Where It Matters Most – The Fashion Pact’s Strategic Evolution. Available at: <https://lnk.ua/99zOBbQfT>
12. Diehtarenko N. Modna refleksii: yak novi ekotrendy zakhopliuiut fashion-industriiu [Fashion reflection: how new eco-trends are capturing the fashion industry]. Available at: <https://lnk.ua/GBa367MfM>
13. Ellen MacArthur Foundation. The app making clothing alterations and repairs mainstream: SOJO. Available at: <https://lnk.ua/prrdVckzK>
14. thredUP. Keeping clothing in use to reduce waste. Available at: <https://lnk.ua/XINISj4JZ>
15. Pavlikha N., Antoniuk N., Korneliuk O. (2024) Circular Economy Business Models and Region’s Role in their Implementation. In: Antoniuk N., Bochko O., Kulczycka J. (eds.) *Circular economy in Ukraine – a chance for transformation in industry and services*. Kraków: MEERI PAS, pp. 19–34. Available at: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/26783>
16. Vestiaire Collective. A global peer-to-peer resale platform for designer fashion. Available at: <https://lnk.ua/XINISj4JZ>
17. Svidome spozhyvannia v YeS: vechirky z obminu rechamy ta “blosnyi” festyvali [Conscious consumption in the EU: swap parties and flea markets]. Available at: <https://lnk.ua/O5cMD5L3n>
18. Ellen MacArthur Foundation. Toxin-free, recyclable clothing: Napapijri Circular Series. Available at: <https://lnk.ua/eatcWuz5I>
19. Ellen MacArthur Foundation. Designing products for circularity: H&M Group. Available at: <https://lnk.ua/9XykfGccM>
20. Nove zhyttia dla staroho robochoho odiahu [New life for old workwear]. Available at: <https://lnk.ua/f6dbmZ5mQ>
21. An open access, circular supply chain for t-shirts: Teemill. Available at: <https://lnk.ua/MNhzKoyWV>

**TRANSFORMATION OF THE TEXTILE AND FASHION INDUSTRIES
UNDER THE PRINCIPLES OF THE CIRCULAR ECONOMY IN THE CONTEXT
OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

Summary. The paper examines scientific and methodological approaches to the transformation of the textile and fashion industries based on the principles of the circular economy, driven by increasing pressure on natural resources, the intensification of environmental challenges, and the growing scale of textile waste. The relevance of the study is determined by the need to reconsider the prevailing linear model of production and consumption and to develop more sustainable and resource-efficient alternatives. The research focuses on key drivers of structural change in the industry, including shifts in consumer behavior, the acceleration of production cycles, and the impact of digitalization on production and distribution processes. Particular attention is paid to the conceptual foundations of circular transformation, including the rethinking of product life cycles, the extension of product use, and the integration of sustainability-oriented practices into business strategies. The study highlights the role of institutional and regulatory frameworks in shaping the conditions for circular development, as well as the importance of technological innovation and new organizational solutions. It considers the evolution of business models towards more service-oriented and platform-based approaches that integrate production, consumption, and reuse within interconnected systems. The discussion also addresses the emergence of alternative consumption practices, such as repair, resale, rental, and other forms of extended product utilization, which contribute to reducing resource intensity and environmental pressure. In addition, attention is given to the challenges associated with the implementation of circular principles, including technological constraints, economic feasibility, and behavioral factors influencing both producers and consumers. The paper emphasizes the necessity of a comprehensive approach that integrates production, consumption, and waste management into a unified system aimed at preserving value and improving resource efficiency. The transformation of the textile and fashion industries is interpreted as a complex and multi-level process that requires coordination among stakeholders, adaptation of existing practices, and the development of new mechanisms supporting sustainable development.

Keywords: circular economy, sustainable development, textile industry, fashion industry, industry transformation, resource efficiency, circular business models, textile waste management, environmental sustainability, green transition.

Дата надходження статті: 18.02.2026

Дата прийняття статті: 11.03.2026

Дата публікації статті: 02.04.2026